

"Το παλιό καφενείο της Λάνιας"

Στο κέντρο της Λάνιας, εκεί που τα σοκάκια φαρδαίνουν ίσα ίσα για να χυθεί το φως του ήλιου στις πέτρες, υπήρχε κάποτε το **παλιό καφενείο** — το *καφενείο* που κάθε χωριανός φώναζε απλώς *καφενείο*. Δεν ήταν τίποτα σπουδαίο: ένα μεγάλο δωμάτιο, ασβεστωμένοι τοίχοι, μια ξύλινη πόρτα που έτριζε σαν παλιό βιολί και μια βεράντα σκιασμένη από κληματαριές το καλοκαίρι. Αλλά για τους κατοίκους της Λάνιας, ήταν η **καρδιά του χωριού**, το μέρος όπου μαζεύονταν η ζωή κάθε μέρα.

Στο εσωτερικό, το δωμάτιο ήταν απλό αλλά σκόπιμο — όπως ήταν πάντα τα παραδοσιακά κυπριακά καφενεία. Μερικά χειροποίητα ξύλινα τραπέζια, καρέκλες και ένα ψηλό ντουλάπι με γυάλινη πρόσοψη όπου ο ιδιοκτήτης φύλαγε τα φλιτζάνια, τα πιάτα και το πολύτιμο μπρίκι για το βράσιμο του καφέ. Στη γωνία στεκόταν το υπερυψωμένο τζάκι, με τα κάρβουνα του να σιγοκαίνε πάντα. Η καυτή άμμος από πάνω του διατηρήθηκε ζεστή όλη την ημέρα, έτοιμη να φιλοξενήσει το μικρό μπρίκι στο οποίο ο **κυπριακός καφές** σιγά σιγά ζωντάνευε.

Κάθε πρωί, πριν φτάσει ο ήλιος στις στέγες, έφταναν οι πρώτοι άνδρες. Αγρότες με σκόνη ακόμα στις μπότες τους. Ο ταχυδρόμος με τη δερμάτινη τσάντα του. Οι γέροι που έρχονταν όχι για τον καφέ αλλά για την παρέα. Το καφενείο ήταν το **καταφύγιό τους**, ένα μέρος για να ξεκουραστούν από το βάρος της δουλειάς και τις έγνοιες του κόσμου.

Κάθονταν σε έναν χαλαρό κύκλο, όπως έκαναν οι άνδρες σε κάθε αγροτικό καφενείο στην Κύπρο, μοιράζοντας κουτσομπολιά, λέγοντας αστεία, συζητώντας για πολιτική ή διευθετώντας μικρές διαφορές με την ήρεμη εξουσία ανθρώπων που γνώριζαν όλη τους τη ζωή. Μερικές φορές έφτανε ένας έμπορος για να κάνει δουλειές. Μερικές φορές ένας γείτονας ερχόταν να ζητήσει συμβουλές. Το καφενείο δεν ήταν απλώς ένα καφενείο - ήταν το κοινοβούλιο του **χωριού**, η **εφημερίδα**, η **αίθουσα του δικαστηρίου** και το **θέατρο** ταυτόχρονα.

Το χειμώνα, όλοι μαζεύονταν γύρω από το κεντρικό τζάκι, ζεσταίνοντας τα χέρια τους ενώ ο ιδιοκτήτης έπλενε κόκκους καφέ πάνω από κάρβουνο - κόκκους που γέμιζαν το δωμάτιο με μια μυρωδιά τόσο πλούσια που έμοιαζε με κουβέρτα. Το καλοκαίρι, οι άντρες ξεχύνονταν έξω στη βεράντα, κάτω από τη σκιά των αμπελιών ή της γέρικης μουριάς, όπου το αεράκι μετέφερε το άρωμα των σταφυλιών από τις γύρω αυλές.

Ο ιδιοκτήτης κρατούσε μια πλάκα στον τοίχο όπου έγραφε τα χρέη των θαμώνων — όχι επειδή περίμενε την πληρωμή σύντομα, αλλά επειδή η εμπιστοσύνη ήταν το νόμισμα του χωριού. Έπλενε τα ποτήρια με ξύδι και αν κάποιος ήταν άρρωστος, χρησιμοποιούσε καθαρό οινόπνευμα, όπως έκαναν οι ιδιοκτήτες καφενείου σε όλη την Κύπρο.
cyprusfoodmuseum.comcyprusfoodmuseum.com. Είδη που προσφέρονται σε καφενείο. |
Κυπριακό Μουσείο Τροφίμων

Και πάντα, ακουγόταν ο ήχος του μπρίκι: το απαλό σφύριγμα του νερού που συναντούσε την καυτή άμμο, η αργή άνοδος του καφέ, το απαλό τσούγκρισμα των πορσελάνινων φλιτζανιών.

Καθώς περνούσαν τα χρόνια, ο κόσμος έξω άλλαζε. Τα αυτοκίνητα αντικατέστησαν τα γαϊδούρια. Τα ραδιόφωνα αντικατέστησαν τους αφηγητές. Οι νεότεροι κάτοικοι του χωριού έφυγαν για τη Λεμεσό ή το εξωτερικό. Αλλά το παλιό καφενείο παρέμεινε, πεισματάρικο και σταθερό, σαν γέροντας που αρνείται να αφήσει την αγαπημένη του καρέκλα.

Ακόμη και όταν εμφανίστηκαν νεότερα καφέ, με γυαλιστερά μηχανήματα και ξένα ποτά, οι ηλικιωμένοι εξακολουθούσαν να έρχονται εδώ — στο μέρος όπου ο χρόνος κυλούσε αργά, όπου οι καρέκλες έτριζαν με γνώριμες φωνές, όπου ο καφές είχε γεύση μνήμης.

Και μετά, ένας ένας, οι πρεσβύτεροι περνούσαν. Ο ιδιοκτήτης γέρασε. Οι καρέκλες κάθονταν άδειες πιο συχνά παρά γεμάτες. Αλλά το δωμάτιο δεν έχασε ποτέ τη ζεστασιά του. Ακόμα και σήμερα, αν μπεις μέσα, μπορείς σχεδόν να ακούσεις την ηχώ του γέλιου, το ζύσιμο μιας καρέκλας, το μουρμουρητό μιας ιστορίας που ξεκινά.

Το παλιό καφενείο της Λάνιας είναι κάτι περισσότερο από ένα κτίριο. Είναι ο **χτύπος της καρδιάς του χωριού**, διατηρημένος σε ξύλο, πέτρα και το παρατεταμένο άρωμα του καβουρδισμένου καφέ. Ένα μέρος όπου γενιές μαζεύονταν, μάλωναν, γελούσαν και ζούσαν — ένα μικροσκοπικό φλιτζάνι τη φορά